

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет іноземних мов

Кафедра французької філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВСТУП ДО РОМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Освітня програма «Французька мова і література»
Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.055 Романські мови та літератури (переклад
включно), перша - французька

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “30” серпня 2019 р.

м. Івано-Франківськ - 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Вступ до романської філології
Викладач (-і)	Бігун Ольга Альбертівна
Контактний телефон викладача	097 804 70 09
Е-mail викладача	olga.bigun@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Лекції, практичні заняття, самостійна робота
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Понеділок 15.00 ауд. 805
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна «Вступ до романської філології» належить до циклу обов'язкових дисциплін, викладається у II семестрі 1 року навчання за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти для спеціалізації 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша - французька. Дисципліна знайомить студентів з еволюцією романських мов, загальними проблемами, що пов'язані з мовним розвитком, змінами в лексичній, фонетичній та граматичній будові романських мов на різних етапах їхнього розвитку. Основними організаційними формами навчання є лекційні та практичні заняття. Лекції покликані підвищити інтерес студентів до глибшого самостійного вивчення питань курсу. Практичні заняття закріплюють набуті на лекціях і під час самостійної підготовки знання з курсу, формують у студентів здатність вільно орієнтуватися в структурних подібностях романських мовних систем. Лекційна тематика базується на принципових положеннях порівняльної лінгвістики та має науково-пізнавальну спрямованість. На практичних заняттях розглядаються найбільш проблемні питання курсу і у вигляді дискусій, і у формі доповідей та презентацій студентів. Курс завершується заліком.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета курсу полягає у вивченні зовнішніх та внутрішніх факторів еволюції романських мов; висвітленні загальних проблем, що пов'язані з мовним розвитком; дослідженні змін у лексичній, фонетичній та граматичній будові романських мов на різних етапах їхнього розвитку, які сприяють більш глибокому розумінню студентами фонетичних і лексико-граматичних структур сучасної французької мови; огляді загально романських лінгвістичних проблем; встановленні структурної спільності романських мовних систем.</p> <p>Завдання курсу:</p> <ul style="list-style-type: none"> • висвітлення базових проблем романської філології; • розкриття особливостей у лексичній, фонетичній та граматичній будові романських мов на різних етапах їхнього розвитку; • простеження еволюції лексичної системи романських мов, стилістичного розшарування лексики, синтаксичної структури; • виявлення найголовніших закономірностей еволюції народної латини; • вивчення основних соціолінгвістичних факторів, які впливають на діахронічні зміни в системі романських мов. 	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>Засвоєння навчальної програми дисципліни має забезпечити формування загальнонаукових, лінгвістичних, професійних компетентностей студента, а саме:</p> <ul style="list-style-type: none"> • здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю 	

- та невизначеністю умов;
- здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;
- уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- здатність спілкуватися іноземною мовою у професійній діяльності, опрацювати фахову літературу іноземною мовою;
- усвідомлена повага до різноманіття культур;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій, зокрема для вирішення стандартних завдань професійної діяльності.

Результати навчання:

- ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати;
- організовувати процес свого навчання й самоосвіти;
- розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства;
- знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови (мов) і літератури (літератур), що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності;
- характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію;
- знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами;
- аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють;
- збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання/

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
практичні	10
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2	035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша - французька.	1	вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
------------	---------------	------------	---------------	-------------	------------------

<p>Тема1. Поняття романських мов, їх класифікація.</p> <p>Романські мови: соціолінгвістичні аспекти. Історичні процеси романізації</p> <p>Романська філологія як наука. Засновники сучасної романістики. Поняття «романізації».</p>	<p>Лекція 1</p> <p>Практичне 1.</p> <p>Самостійна робота</p>	<p>Див. вище.</p>	<p>2 год</p> <p>2 год Джерело 1, с.3-38; 2, с.12-29; 3, с.5-25; 4, с.23-41; 5, с.7-23. 6 год</p>	<p>5</p> <p>5</p>	<p>1 тиждень</p> <p>2 тиждень</p> <p>13-14 тиждень</p>
<p>Тема 2. Романія як історичне поняття.</p> <p>Романські мови в сучасному світі. Романський мовний ареал: політична, економічна, лінгвістична та культурна історія.</p>	<p>Лекція 2.</p> <p>Самостійна робота</p>	<p>Див. вище.</p>	<p>2 год</p> <p>6 год</p>	<p>10</p>	<p>1 тиждень</p> <p>13-14 тиждень</p>

<p>Тема 3. Витоки романських мов. Латинська мова як основа романських мов.</p> <p>Латина як основа романських мов: Лексикон народної латини. Вплив християнства на лексичну систему народної латини. Кельтські запозичення. Грецькі запозичення. Германські запозичення</p> <p>Латина: етапи еволюції. Народна латина як основа формування романських мов. Проблеми джерел вивчення народної латини. Морфологія і синтаксиси народної латини.</p>	Лекція 3.	Див. вище	2 год		1 тиждень
	Практичне заняття 2.		2 год. Джерело 1, с.6-48; 2, с.19-30; 3, с.14-45; 4, с.56-77; 5, с.18-55.	5	3 тиждень
	Самостійна робота		6 год	10	13-14 тиждень
<p>Тема 4. Етапи історії латинської мови.</p> <p>Перетворення латини у романські мови</p>	Лекція 4	Див. вище	2 год		4 тиждень
	Практичне заняття 3		2 год Джерело 1, с.35-78; 2, с.45-56; 3, с.57-88; 4, с.78-120; 5, с.67-112.	5	5 тиждень
			2 год		6
			10 год		

<p>Тема 5. Історія формування романських мов.</p> <p>Фактори, що вплинули на дивергенцію романських мов. Теорії походження романських мов. Загальна характеристика романських мов.</p>	<p>Лекція 5</p> <p>Самостійна робота</p>	<p>Див. вище</p>		<p>10</p>	<p>тиждень</p> <p>13-14 тиждень</p>
<p>Тема 6. Формування французької письмово-літературної мови.</p> <p>Сучасні романські мови. Основні мовні характеристики іберо-романської, галло-романської, італо-романської, балкано-романської зон. Піджини і креольські мови.</p>	<p>Лекція 6.</p> <p>Самостійна робота</p>	<p>Див. вище</p>	<p>2 год</p> <p>10 год</p>	<p>5</p>	<p>7 тиждень</p> <p>13-14 тиждень</p>
<p>Тема 7. Фонетика та граматики романських мов.</p>	<p>Лекція 7</p>	<p>Див. вище</p>	<p>2 год</p>		<p>8 тиждень</p>
<p>Тема 8. Становлення романістики як окремої науки.</p> <p>Історіографія романістики</p>	<p>Лекція 8</p> <p>Практичне заняття 4</p>	<p>Див. вище</p>	<p>2 год</p> <p>2 год</p> <p>Джерела 3, с. 78-112; 4, с. 78-100; 6, с. 40-90; 12, с. 34-67.</p> <p>10 год</p>	<p>5</p>	<p>9 тиждень</p> <p>10 тиждень</p>

Історія романської писемності. Формування латинської абетки. Історія формування національних систем писемності на латинській основі. Писемності на основі кирилиці в балкано-романських мовах.	Самостійна робота			10	13-14 тиждень
Тема 9. Лінгвістична географія: предмет, цілі та методи дослідження.	Лекція 9		2 год		11 тиждень
Тема 10. Французька мова у сучасному світі.	Лекція 10		2 год		12 тиждень
Романістика сьогодення: проблеми і досягнення.	Практичне заняття 5		2 год Джерела 9 - 12.	5	13 тиждень
Загальні відомості про історію кодифікації романських мов. Вплив ідей младограматистів та структуралістів на розвиток романістики.	Самостійна робота		10	5	14-15 тиждень
Підсумкова контрольна робота	залік			30	15 тиждень

6. Система оцінювання

Загальна система оцінювання курсу	Система контролю знань студентів здійснюється через: <ul style="list-style-type: none"> • поточний контроль – (1) усне опитування на практичних заняттях, (2) тестові завдання, які мають на меті перевірити рівень теоретичних знань з курсу, контроль самостійної роботи (3) - реферат, презентація з пропонованих тем курсу; • підсумковий контроль – підсумкова контрольна робота: тестові завдання, які охоплюють матеріал курсу.
Вимоги до письмової роботи	Підсумкова контрольна робота – тестові завдання, які охоплюють матеріал курсу.

	<p>Тест складається з 30 завдань формату «множинний вибір», виконання яких демонструє рівень теоретичних знань та сформованості у студентів соціокультурної та соціолінгвістичної компетенції. Правильний варіант відповіді оцінюється в 1 бал. Виправлений з неправильної на правильну – 0,5 бала. Нерозбірливо написана, невірна відповідь, її відсутність – 0 балів.</p> <p>Перелік питань, які виносяться на підсумкову контрольну роботу:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Романські мови – споріднені мови індоєвропейської сім'ї. 2. Романські мови та їх місце серед інших мов світу. 3. Класифікація романських мов. 4. Латинська мова як основа формування романських мов. 5. Етапи історії латинської мови. 6. Архаїчна, класична і пізня латина. 7. Народна латина. 8. Загальна характеристика романського етно-мовного ареала. 9. Романські мови в сучасному світі. 10. Зони розповсюдження романських мов. 11. Романські мови на території Європи. Романські мови поза територією Європи. 12. Кількість романських мов. 13. Проблема класифікації романських мов. Проблема статусу романських мов-діалектів. 14. Характерні риси романських мов. 15. Романський мовний ареал: політична, лінгвістична, економічна, лінгвістична і культурна історія. 16. Поняття «романізація». Давня та Нова Романія. Романізація Апенінського півострова. Відомості про етрусків та італіків. 17. Романізація Галії та Піренейського півострова. 18. Причини виникнення романських мов. 19. Субстрат. 20. Суперстрат. 21. Адстрат. 22. Латинська мова в часи колонізації провінцій. 23. Теорії формування романських мов. 24. Теорія етнічного субстрату Г. Шухардта. 25. Історична (хронологічна) теорія утворення романських мов Г. Гребера. 26. Діалектна теорія Ф. Ж. Моля. 27. Становлення романістики як окремої науки. 28. Історія романського мовознавства. 29. Методи дослідження романських мов. 30. Методи романістики. 31. Історичний метод вивчення романських мов. 32. Порівняльно-історичний метод вивчення романських мов. 33. Лінгвістична географія: предмет, цілі та методи дослідження. 34. Лінгвістичні атласи: атласи Г. Венкера та Г. Вайганда. 35. Лінгвістичний атлас Франції Ж. Жильєрона. 35. Історія наукового вивчення романських мов. Перші граматики та словники нормативного характеру. 36. Романістика на сучасному етапі: проблеми і досягнення. 37. Історіографія романістики: основні етапи.
Практичні	<ul style="list-style-type: none"> • Усне опитування з теми практичного заняття;

заняття	<ul style="list-style-type: none"> Тестові завдання формату «множинний вибір», які мають на меті перевірити рівень теоретичних знань з теми семінарського заняття. Усне опитування реалізує поточний облік успішності студентів на основі п'ятибальної шкали оцінок за виконання того чи іншого виду завдання. Так, 5 балів студент отримує за вичерпну відповідь з теоретичного питання, яке розглядається, за умови її оформлення відповідно до норм усного англійського мовлення. 4 бали – за повну відповідь, проте з однією-двома змістовими неточностями, незначною кількістю мовних помилок. 3 бали – за неповну відповідь, або таку, що містить ряд змістових неточностей і незначну кількість мовних помилок. 2 бали – за часткову, з грубими змістовими недоліками відповідь, або за її невідповідність питанню чи відсутність взагалі; відповідь, що містить значну кількість помилок, які порушують акт комунікації, унеможливають розуміння змісту висловленого. 1 бал - за відповідь, що не відповідає питанню або за відсутність відповіді. Тестові завдання: 5/10 завдань формату «множинний вибір», виконання яких передбачає вибір правильного варіанту відповіді на питання теми, що розглядається на семінарському занятті. Правильний варіант відповіді оцінюється в 1 бал. виправлений з неправильного на правильний – 0,5 бала. Нерозбірливо написана, невірна відповідь, її відсутність – 0 балів. 															
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Студент допускається до підсумкового контролю за умови отримання не менше 32 балів за аудиторну та самостійну роботу</p> <table border="1" data-bbox="501 1111 1430 1384"> <thead> <tr> <th data-bbox="501 1111 699 1223">Контроль</th> <th data-bbox="699 1111 852 1223">Аудитор на робота</th> <th data-bbox="852 1111 1005 1223">Самостійна робота</th> <th data-bbox="1005 1111 1209 1223">Підсумкова контрольна робота</th> <th data-bbox="1209 1111 1430 1223">Усього</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="501 1223 699 1357">Максимальна к-ть балів</td> <td data-bbox="699 1223 852 1357">25</td> <td data-bbox="852 1223 1005 1357">45</td> <td data-bbox="1005 1223 1209 1357">30</td> <td data-bbox="1209 1223 1430 1357">100</td> </tr> <tr> <td data-bbox="501 1357 699 1384"></td> <td data-bbox="699 1357 852 1384"></td> <td data-bbox="852 1357 1005 1384"></td> <td data-bbox="1005 1357 1209 1384"></td> <td data-bbox="1209 1357 1430 1384"></td> </tr> </tbody> </table>	Контроль	Аудитор на робота	Самостійна робота	Підсумкова контрольна робота	Усього	Максимальна к-ть балів	25	45	30	100					
Контроль	Аудитор на робота	Самостійна робота	Підсумкова контрольна робота	Усього												
Максимальна к-ть балів	25	45	30	100												
<p style="text-align: center;">7. Політика курсу</p> <ul style="list-style-type: none"> Студент повинен вчасно приходити на заняття. У випадку пропуску 5 чи більше лекційних / практичних занять без поважної причини, студент може бути не допущений до підсумкового контролю (заліку), або його/її підсумкова оцінка буде знижена; Студент повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю; Студент має брати активну участь у практичних заняттях; Студент повинен бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими студентами, зокрема під час обговорення питань на лекційних і практичних заняттях; Студент на свій вибір має підготувати один реферат, одну презентацію з матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення; Студент може перескласти підсумкову контрольну роботу у випадку отримання оцінки «незадовільно»; У випадку порушення норм академічної доброчесності під час виконання завдань поточного чи підсумкового контролю, студент отримує «0» балів. Якщо студент має претензії до викладача через оцінювання, якість надання послуг 																

тощо, спершу треба повідомити про це самого викладача; якщо проблему не вдалося вирішити, студент має право звернутися до завідувача кафедри чи керівництва факультету;

- Студент повинен неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку навчального закладу; інших видів політики, передбаченої нормативними документами, що регулюють навчальний процес у ЗВО.

8. Рекомендована література

Основна

1. Алисова Т. Б., Репина Т. Б., Таривердиева М. А. Введение в романскую филологию: учебн. пособие. М.: Высшая школа, 1982. 343 с.
2. Алисова Т. Б., Репина Т. Б., Таривердиева М. А. Введение в романскую филологию: практикум. М.: Высшая школа, 1982. 343 с.
3. Кіркowska І. С. Конспект лекцій із курсу «Вступ до романського мовознавства». Дніпропетровськ: Пороги, 2013. 36 с. URL: http://repository.dnu.dp.ua:1100/?page=inner_material&id=7113
4. Челищева И. Формирование романских литературных языков/ М.: Наука, 1990. 208 с.

Додаткова

5. Будагов Р. А. Сходства и несходства между родственными языками: Романский лингвистический материал. М. : Наука, 1985. 272 с.
6. Гак В. Г. Введение во французскую филологию. Просвещение, 1986. 182 с.
7. Грамматика и семантика романских языков: К проблеме универсалий / отв. ред. Г. В. Степанов. М.: Наука, 1978. 227 с.
8. Добиаш-Рождественская О.А. История письма в Средние века : Руководство к изучению латинской палеографии. Изд-е 3-е, доп. М. : Книга, 1987. 317 с.
9. Йордан Й. Романское языкознание: Историческое развитие, течение, методы. М.: Прогресс, 1971. 619 с.
10. Корлэтяну Н.Г. Исследование народной латыни и ее отношений с романскими языками. М. : Наука, 1974. 304 с.
11. Магушинець І. І. Вступ до романської філології: навч. посібник. К.: Вид. Дім Дмитра Бураго, 2009. 79 с.
12. Формирование романских литературных языков / отв. ред. Г.В. Степанов. М. : Наука, 1984. 356 с.

Викладач _____ Бігун О. А.